

DECIZIE

14 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de SRL „Ritagro”, reprezentată de avocatul Guțu Tatiana,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Camion-Tir-Service” împotriva lui SRL „Ritagro” cu privire la încasarea datoriei, penalității și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 17 decembrie 2020 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respinsă cererea de apel declarată de SRL „Ritagro” și menținută hotărârea din 11 februarie 2020 a Judecătoriei Drochia (sediul central),

c o n s t a t ă :

La 18 septembrie 2019, SRL „Camion-Tir-Service” a înaintat în instanța de judecată cererea de chemare în judecată, concretizată pe parcurs, împotriva SRL „Ritagro” cu privire la încasarea datoriei, penalității și cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii a indicat că în perioada 27 februarie 2019 – 12 iunie 2019 între SRL „Camion-Tir-Service” în calitate prestator și SRL „Ritagro” în calitate de client, a avut loc încheierea unei tranzacții, confirmată prin facturile fiscale, potrivit căreia reclamanta a transmis în beneficiul societății pârâte marfa, piese auto de schimb, precum și a efectuat lucrări de reparație în sumă de 63 651 de lei.

La fel a menționat că, la 07 martie 2017, între SRL „Camion-Tir-Service” în calitate de prestator și SRL „Ritagro” în calitate de beneficiar a fost încheiat contractul cu nr. 257S cu privire la efectuarea lucrărilor de deservire și reparație.

Având în vedere că societatea pârâtă, urma să-și execute obligațiile de achitare

a sumei la data emiterii facturii fiscale, SRL „Ritagro” urmează să achite în beneficiul reclamantei o penalitate în sumă de 55 749,14 lei.

În vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, la 16 august 2019, SRL „Camion-Tir-Service” a expediat în adresa SRL „Ritagro” o reclamație privind achitarea benevolă a datoriei în termen de trei zile, pretenție care nu a fost recepționată, iar societatea pârâtă nu a reacționat și nu a achitat datoria.

Reclamanta SRL „Camion-Tir-Service” a solicitat încasarea din contul SRL „Ritagro” suma de 55 749,14 lei cu titlu de penalitate, suma de 3 582 de lei cu titlu de taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată; precum și încasarea din contul pârâtei a sumei de 4000 de lei pentru cheltuielile de asistență juridică și a cheltuielilor pentru deplasare în mărime de 574,35 lei.

Prin hotărârea din 11 februarie 2020 a Judecătoriei Drochia (sediul central), a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de către SRL „Camion-Tir-Service” împotriva SRL „Ritagro”.

A fost încasată de la SRL „Ritagro”, în beneficiul SRL „Camion-Tir-Service”, suma de 55 749,14 lei cu titlu de penalitate și cheltuielile de judecată formate din: taxa de stat achitată de reclamant la înaintarea acțiunii în sumă de 3582 de lei, cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 4000 de lei și cheltuieli pentru deplasare în sumă de 574,35 de lei, iar în total în sumă de 63 905,49 de lei.

Prin decizia din 17 decembrie 2020 a Curții de Apel Bălți, a fost respinsă cererea de apel declarată de SRL „Ritagro” și menținută hotărârea din 11 februarie 2020 a Judecătoriei Drochia (sediul central).

Pentru a hotărî astfel instanțele au reținut în hotărârile sale că între părțile litigante au existat relații contractuale apărute în urma încheierii contractului nr.257S din 07 martie 2017 cu privire la efectuarea lucrărilor de deservire și reparație. Astfel, în baza actelor și facturilor fiscale anexate la materialele cauzei se atestă că obligațiile prestatorului SRL „Camion-Tir-Service” au fost executate pe deplin și în conformitate cu prevederile contractuale, iar SRL „Ritagro” nu a achitat în totalitate costul serviciilor convenite în termenii prevăzuți, faptul dat fiind reflectat în actele de verificare.

Pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, SRL „Ritagro” a achitat datoria, astfel instanțele ierarhic inferioare au acceptat renunțarea SRL „Camion-Tir-Service” la pretenția cu privire la încasarea datoriei și au concluzionat despre temeinicia pretenției cu privire la încasarea penalității. Or, potrivit pct.10.8 al Contractului, în cazul încălcării termenului de plată, clientul achită zilnic prestatorului penalitatea în mărime de 0,5% de la suma neachitată din prețul pieselor și lucrărilor efectuate.

La 14 aprilie 2021 (prin oficiul poștal), SRL „Ritagro”, reprezentată de avocatul Guțu Tatiana a contestat cu recurs decizia din 17 decembrie 2020 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă parțial prin reducerea clauzei penale

încasate.

În motivarea recursului au invocat faptul că instanța de apel la emiterea deciziei a interpretat în mod eronat legea, iar aprecierea probelor a fost una arbitrară.

La 26 mai 2021 și la 02 iulie 2021, SRL „Camion-Tir-Service”, reprezentată de avocatul Beșliu Sergiu, a depus o referință la recursul declarat de către SRL „Ritagro”, solicitând respingerea acestuia.

Prin încheierea din 30 iunie 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de SRL „Ritagro”, reprezentată de avocatul Guțu Tatiana a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 17 decembrie 2020, expediată părților abia la 17 februarie 2021. Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

În corespundere cu art. 444 al Codului de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs, referință, au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În plus, recurenta și intimații au avut ocazia să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. (*mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs. Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75)

Subsidiar, în § 26 – 27 ale deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 al Codului de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacra verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând hotărârea contestată în raport de criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de SRL „Ritagro”, reprezentată de avocatul Guțu Tatiana, întemeiat și care urmează a fi admis, casate decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea încasării penalității și a taxei de stat cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând

o nouă hotărâre.

Pe parcursul examinării cauzei în fazele procesuale anterioare s-a constatat cu certitudine că temei pentru intentarea prezentei acțiuni a constituit executarea necorespunzătoare a obligațiilor contractuale de către SRL „Ritagro”, manifestate prin întârzierea și neachitarea plăților pentru piesele auto vândute și serviciile prestate de SRL „Camion-Tir-Service”.

Examinând acțiunea cu privire la încasarea penalității și cheltuielilor de judecată, prima instanță a ajuns la concluzia despre temeinicia acesteia și admis-o, iar instanța de apel a menținut această hotărâre, reținând în susținerea concluziei sale argumentele prezentate de reclamantă.

Instanța de recurs atestă că sub aspectul cuantumului penalității dispuse spre încasare, hotărârile instanțelor inferioare sunt eronate, sunt bazate pe administrarea arbitrară a probelor și interpretarea eronată a cadrului legal pertinent.

Colegiul lărgit evidențiază că, deși instanțele au cercetat și a analizat toate probele prezentate de părți, raportându-le la cadrul legal relevant speței, acestea nu puteau să tragă concluzii asupra temeinicia pretenției cu privire la încasarea penalității, or pe lângă faptul că aceasta este calculată pe o perioadă mai mare decât permite legea, aceasta este bazată pe un calcul superficial și este excesiv de mare în raport cu circumstanțele cauzei.

Cu privire la *primul aspect*, instanța de recurs ține să menționeze că potrivit prevederilor art. 268 lit. a) al Codului civil (în redacția în vigoare la data relevantă speței), se prescriu în termen de 6 luni acțiunile privind: încasarea penalității. Norma citată are un caracter imperativ și nu poate fi modificată la dorința părților.

Totuși, reclamanta prin acțiunea depusă a solicitat în instanță încasarea unei penalități calculate pentru 202 de zile, iar instanța de apel verificând corectitudinea aplicării și interpretării normelor de drept material de prima instanță, prin prisma criticilor din apelul formulat referitoare la perioada de calcul, urma să intervină prin reducerea perioadei în limitele legii.

La fel, la calcularea cuantumului penalității instanțele ierarhic inferioare nu au ținut cont de toate achitățile efectuate de către SRL „Ritagro” și au reținut doar calculul penalității prezentat de societatea reclamantă, fără a da o valență actului de verificare, din care reiese că pe lângă celelalte achitări, pârâta a transferat reclamantei suma de 10 000 de lei la 31 iulie 2019. Acest fapt a dus în mod evident creșterea sumei datorate și scadente, ceea ce a afectat corectitudinea calculului penalității.

Reținând cele două aspecte omise de instanțele ierarhic inferioare, Colegiul lărgit concluzionează că penalitatea calculată pentru o perioadă de 180 de zile cu includerea în calcul a transferului din 31 iulie 2019 constituie 51 268,61 de lei.

Potrivit prevederilor art. 630 alin. (1) al Codului civil, în cazuri excepționale, luându-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale disproporționat de mari. La reducerea clauzei penale,

trebuie să se țină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci și de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.

Raportând norma citată la speța dedusă justiției, instanța de recurs consideră că quantumul penalității este excesiv din următoarele considerente. Colegiul lărgit atestă că perioada apariției obligației de achitare și executarea integrală al acesteia este 27 februarie 2019 (prima factură fiscală) – 14 decembrie 2019, perioadă în care SRL „Ritagro” a efectuat 8 transferuri bănești. Așadar, sub aspectul prestării succesive a serviciilor și achitării succesive a costului acestor lucrări, societatea pârâtă a admis întârzieri neesențiale și, în fine, a achitat integral datoria.

Instanța de recurs ținând cont de interesele legitime ale creditorului și de faptul că SRL „Ritagro”, totuși, a admis întârzieri de plată, chiar și neesențiale, va admite parțial pretenția de încasare a penalității și va încasa suma de 25 000 de lei, sumă adecvată în raport cu totalitatea celor expuse supra.

În corespundere cu prevederile art. 94 alin. (1), (4) al Codului de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. Dacă, fără a trimite cauza spre rejudecare, modifică hotărârea atacată sau pronunță o nouă hotărâre, instanța ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.

Astfel, reținând că acțiunea SRL „Camion-Tir-Service” va fi admisă parțial, instanța de recurs va reduce și suma încasată de la SRL „Ritagro” cu titlu de taxă de stat proporțional părții admise din acțiune. În asemenea circumstanțe, valoarea acțiunii reprezintă suma celor două pretenții impuse cu taxa de stat (încasarea datoriei și a penalității) și constituie 88 651 de lei, iar taxa de stat respectiv 2 659, 53 de lei.

Prin urmare, ținând cont de faptele din speță, de argumentele părților și de constatările de mai sus, Colegiul judiciar consideră că a examinat principalele întrebări juridice puse în cerere și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința motivelor invocate în recursul formulat.

Din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia din 17 decembrie 2020 a Curții de Apel Bălți și hotărârea 11 februarie 2020 a Judecătoriei Drochia (sediul central) în partea încasării penalității și a taxei de stat și în această parte pronunțând o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către SRL „Ritagro”, reprezentată de avocatul Guțu Tatiana.

Se casează decizia din 17 decembrie 2020 a Curții de Apel Bălți și hotărârea 11 februarie 2020 a Judecătorei Drochia (sediul central) în partea încasării penalității și a taxei de stat și în această parte se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite parțial pretenția SRL „Camion-Tir-Service” împotriva SRL „Ritagro” cu privire la încasarea penalității.

Se încasează de la SRL „Ritagro” în beneficiul SRL „Camion-Tir-Service” suma de 25 000 de lei cu titlu de penalitate.

Se încasează de la SRL „Ritagro” în beneficiul SRL „Camion-Tir-Service” suma de 2 659,53 de lei cu titlu de taxă de stat.

În rest, decizia și hotărârea se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu